Metropoolregio Eindhoven
040 259 45 94
info@metropoolregioeindhoven.nl
www.metropoolregioeindhoven.nl

Bezoekadres
Raiffeisenstraat 18
5611 CH Eindhoven
Postadres
Postbus 985
5600 AZ EINDHOVEN

Aan : **Colleges en Gemeenteraden van de 21 regiogemeenten**
Van : **Bestuurlijke werkgroep evaluatie Metropoolregio Eindhoven**
Datum : **13 juni 2016**

Onderwerp : **Uitwerking onderzoeksvraagstelling evaluatie bestuurlijke samenwerking Metropoolregio Eindhoven**

1. Aanleiding evaluatie en voorbereiding

Twee jaar geleden zijn we gestart met een nieuwe vorm van bestuurlijke samenwerking binnen de Metropoolregio Eindhoven. Afgesproken is om deze bestuurlijke samenwerking in 2017 te evalueren. In de Gemeenschappelijke Regeling (zie het bijgevoegde artikel) is vastgelegd dat de onderzoeksvraagstelling voor de uit te voeren evaluatie door het Dagelijks Bestuur vóór 1 juli 2016 aan het Regionaal Platform voor advies wordt voorgelegd. Uiterlijk 1 januari 2017 zal de definitieve onderzoeksvraagstelling door het Algemeen Bestuur worden vastgesteld en zullen we daadwerkelijk gaan starten met de evaluatie. Conform de Gemeenschappelijke Regeling zal het Algemeen Bestuur uiterlijk 1 juli 2017 verslag uitbrengen (met conclusies en aanbevelingen) aan de colleges en raden.

Om te komen tot een goed onderbouwde onderzoeksvraagstelling voor deze evaluatie is een bestuurlijke werkgroep ingericht. De bestuurlijke werkgroep bestaat uit de volgende deelnemers:

- Ton Dijkmans – namens de Raadstafel21
- Frans Stienen – namens de voormalige commissie Ubachs / Helmond
- Helm Verhees – namens de Peelgemeenten
- Piet Machielsen – namens de Kempengemeenten (met als vervanger Frank van der Meijden)
- Anton Ederveen – namens de A2-gemeenten
- Wilbert Seuren – namens de gemeente Eindhoven
- Hans Gaillard – namens het Stedelijk Gebied
- Anton van Aert – voorzitter

Als bestuurlijke werkgroep hebben wij de onderzoeksvraagstelling, zoals op 17 februari j.l. door het Algemeen Bestuur heeft gedefinieerd, verder uitgewerkt. Graag bieden wij u hierbij de uitwerking van de onderzoeksvraagstelling aan.

2. Onderzoeksvraagstelling

Deze evaluatie gaat primair over de <u>bestuurlijke samenwerking</u> tussen de gemeenten in de Metropoolregio Eindhoven. In zijn vergadering van 17 februari jl. heeft het Algemeen Bestuur de onderzoeksvragen voor de evaluatie vastgesteld:

- Draagt de nieuwe samenwerkingsstructuur bij aan het realiseren van de regionale ambities?
- Voldoen de uitgangspunten van de Metropoolregio Eindhoven nog aan de behoeften van de gemeenten?

Het Algemeen Bestuur heeft in de opdracht meegegeven dat het doel van deze evaluatie is de samenwerking te verbeteren en te versterken, om daarmee de regionale ambities te kunnen realiseren. Daarvoor is nodig:
- Beoordeling over de tevredenheid over de bestuurlijke samenwerking
- Inzicht in de effectiviteit van de samenwerking

De evaluatie zal betrekking hebben op de periode van 25 februari 2015 (inwerkingtreding Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven) tot 1 januari 2017.

3. Scope evaluatie

Het proces van de evaluatie bestaat uit twee onderdelen:
1. Terugkijken (meting)
2. Advies met heroverweging (oordeelvorming en standpuntbepaling naar de toekomst).

In de praktijk zullen deze twee onderdelen regelmatig door elkaar lopen, maar in het verslag en de eindpresentatie moet hier een duidelijk onderscheid tussen bestaan.

De vragen in de evaluatie worden ingestoken vanuit twee invalshoeken, waarbij de volgende informatie zal worden opgehaald:
- Feiten en bevindingen
- Oordelen vanuit de doelgroepen
- Verbeterpunten

<u>Invalshoek 1: Wat hebben we bereikt?</u>

Hoofdvraag:
In hoeverre worden de uitgangspunten die bij de start van de Metropoolregio Eindhoven zijn geformuleerd waargemaakt?

De volgende onderwerpen zullen aan de orde komen in de deelvragen die in het vervolgtraject verder worden uitgewerkt:
- startpunten; uitgangspunten; doelstellingen
- geleverde inspanningen
- tastbare resultaten (kwalitatief en kwantitatief)
- effect voor de doelen van de Regionale Agenda
- keuze van thema's (ruimte; mobiliteit; economie)
- integraliteit
- keuze voor strategie, niet uitvoering
- brengen/halen balans voor de regio / (ieder van) de gemeenten / de partners

<u>Invalshoek 2: Functioneren van de Metropoolregio</u>

Hoofdvragen:
Hoe functioneert de Metropoolregio als samenwerkingsverband? Is dit (nog steeds) het juiste bestuurlijk arrangement voor de uitdagingen waar we voor staan?

De volgende onderwerpen zullen aan de orde komen in de deelvragen die in het vervolgtraject verder worden uitgewerkt:
- draagvlak bij en betrokkenheid/participatie van de gemeenteraden
- draagvlak bij en betrokkenheid/participatie van gemeentebesturen (burgemeesters en wethouders)

- democratische legitimatie
- ambtelijke aansluiting
- effectiviteit van besluitvorming
- betrokkenheid van juiste partijen
- sturing
- rol en positie werkplaatsen, Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur
- taken opgepakt op juiste niveau / organisatie (regionaal, subregionaal)
- past het gekozen type organisatie bij de gestelde ambities
- functioneren van de Metropoolregio in relatie tot de andere samenwerkingsverbanden

4. Beschrijving context en afbakening

Om een goede basis mee te geven aan de partijen die bevraagd gaan worden in de evaluatie zal een uitgebreid overzicht worden gegeven van:

- De initiële plannen bij de start van de samenwerking: m.n. Gemeenschappelijke Regeling en Regionale Agenda. Ook de uitgangspunten voor het besluit tot transformatie van SRE naar netwerkorganisatie Metropoolregio Eindhoven.
- De daadwerkelijke werkwijze binnen de bestuurlijke samenwerking in de praktijk.
- De relevante netwerken van de samenwerking van de Metropoolregio Eindhoven. Hierbij worden met name de samenwerkingsverbanden binnen de subregio's expliciet in beeld gebracht. Dit onderdeel is niet oordeelvormend: deze andere samenwerkingsverbanden zijn <u>geen</u> onderdeel van de evaluatie.
  Hierbij komen vragen aan de orde als:
  - Welke andere samenwerkingsverbanden zijn er in de regio?
  - Hoe verhoudt de Metropoolregio Eindhoven zich daartoe?
- Overige relevante informatie, zoals relevante externe studies naar (regionale) samenwerkingsverbanden.

5. Doelgroepen

We gaan in de evaluatie te rade bij:

- Raadsleden
- Colleges
- Ambtenaren
- Betrokken partijen (triple helix, o.a. in werkplaatsen), zoals Stichting Brainport, BZW, KvK, Fontys, TU/e, ZLTO
- Gedeputeerde Staten Provincie Noord-Brabant
- Wetenschappers met kennis van dit onderwerp

6. Instrumenten

De evaluatie zal zoveel mogelijk 'lean and mean' worden georganiseerd, waarbij de kwaliteit geborgd blijft. Hierbij worden we ondersteund door een extern bureau.

De volgende instrumenten worden in de evaluatie ingezet – afhankelijk van de betreffende doelgroep:

- Documentstudie: 1) wat waren de ambities, doelen, overwegingen en 2) wat is er gerealiseerd.
- In gesprek met direct betrokken partijen: na de documentstudie deze toetsen op volledigheid, tussentijdse aanpassingen, etc. middels interviews met betrokken personen.
- Bijeenkomsten met groepsgesprekken in elke subregio voor raadsleden en bestuurders.

- Interviews bij externe partijen direct of indirect betrokken bij de werkplaatsen (incl. Provincie).
- Gesprekken met wetenschappers (expert opinion); we willen de wetenschappers eerst voeden met feiten over de MRE en daar een kritische blik vanuit hun expertise op krijgen. Dat kan in bijvoorbeeld een panel of een een-op-een interviews. Ook is het mogelijk hun te vragen om een essay te schrijven om hun oordeel te geven.
- Aanvullende kwantitatieve enquêtes. Mogelijk geven de bijeenkomsten aanleiding om dit instrument aanvullend in te zetten, om een bredere afvaardiging van de doelgroep te bevragen en eventueel de uitkomsten van de regiogesprekken te toetsen.

7. Organisatie en rollen

De **bestuurlijke werkgroep** is opdrachtnemer en bereidt de onderzoeksvraagstelling en de aanpak van de evaluatie voor, ambtelijk ondersteund vanuit de Metropoolregio Eindhoven en begeleid door een onafhankelijk deskundige (Common Eye). De bestuurlijke werkgroep neemt in de evaluatie de rol van stuurgroep en draagt zorg voor de bewaking van de kwaliteit. Onafhankelijkheid is geborgd doordat we een externe projectbegeleider aanstellen (Common Eye). De bestuurlijke werkgroep zal het eindrapport, inclusief aanbevelingen, aanbieden aan het Dagelijks Bestuur, dat het vervolgens aanbiedt aan het Algemeen Bestuur.

De coördinatie, organisatie en uitvoering van de evaluatie ligt bij een **interne werkgroep van de Metropoolregio Eindhoven**, ondersteund door de onafhankelijk deskundige. Er vindt periodiek afstemming plaats met een **klankbordgroep van bestuursambtenaren** van de gemeenten, om te zorgen voor externe feedback en het proces goed voor te bereiden.

Het **Algemeen Bestuur** (AB) is opdrachtgever voor de evaluatie. Het **Dagelijks Bestuur** (DB) legt de onderzoeksvraagstelling voor de uit te voeren evaluatie op 29 juni aan het **Regionaal Platform** en vervolgens aan het AB voor. Vervolgens wordt deze door het AB voor reactie voorgelegd aan de gemeenteraden. Op 14 december 2016 zal het DB het definitieve plan van aanpak inclusief onderzoeksvraagstelling aan het AB voorleggen ter vaststelling. De evaluatie zal starten per 1 januari 2017. Conform de Gemeenschappelijke Regeling zal het AB uiterlijk 1 juli 2017 verslag uitbrengen (met conclusies en aanbevelingen) aan de colleges en raden.

Aan de **gemeenteraden** wordt de onderzoeksvraagstelling en het voorgenomen aanpak ter consultatie voorgelegd. Inbreng vanuit de gemeenteraden vindt ook aan de voorkant plaats, middels vertegenwoordiging van de Raadstafel21 in de bestuurlijke werkgroep. De gemeenteraden zijn uiteraard een belangrijke doelgroep in de evaluatie zelf.

8. Planning

29 juni 2016	Concept onderzoeksvraagstelling voorgelegd aan het Regionaal Platform. Concept onderzoeksvraagstelling door het Algemeen Bestuur vrijgegeven voor consultatie van de raden.
Juli – 1 november 2016	Gemeenteraden gevraagd om zienswijzen in te dienen op de concept onderzoeksvraagstelling. Inclusief consultatie Raadstafel21. Er zal al worden gestart met documentstudie (context) en de praktische voorbereiding van de evaluatie, zodat we meteen in januari van start kunnen.
14 december 2016	Definitieve onderzoeksvraagstelling en plan van aanpak vastgesteld door het Algemeen Bestuur.
Januari – mei 2017	Uitvoering evaluatie (bijeenkomsten, interviews, vragenlijsten).
Uiterlijk 1 juli 2017	Verslag van evaluatie en aanbevelingen door Algemeen Bestuur aangeboden aan colleges en raden.

Bijlage
Gemeenschappelijke Regeling

Artikel 45
1. Het algemeen bestuur zal per 1 januari 2017 het functioneren van de Metropoolregio en de samenwerkingsrelatie met het regionaal platform zoals vastgelegd in het statuut als bedoeld in bijlage 1 van deze regeling, evalueren en daarvan voor 1 juli 2017 verslag uitbrengen aan de colleges en de raden van de gemeenten, vergezeld van conclusies en aanbevelingen.
2. De onderzoeksvraagstelling voor de uit te voeren evaluatie wordt door het dagelijks bestuur voor 1 juli 2016 aan het regionaal platform voor advies voorgelegd. Het algemeen bestuur stelt aansluitend voor 1 januari 2017 de onderzoeksvraagstelling vast.

Toelichting:
De omvorming van het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven naar de Metropoolregio Eindhoven levert een ander type organisatie op en een andere wijze van bestuurlijk functioneren. De voorgestane nieuwe werkwijze zal zich in de komende periode moeten gaan bewijzen. De focus ligt sterk op de bestuurlijke inzet van de gemeenten. Het is van belang dat de strategische opgaven van Zuidoost-Brabant goed uit de verf komen. Dat vraagt om continue inzet van gemeentebestuurders en de hen ondersteunende ambtelijke organisatie.
Ook van onze partners in het bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en onderwijs wordt verwacht dat zij zich zullen inzetten voor een adequate aanpak van de regionale opgaven.
Dat is een leerproces. Om die reden is in de gemeenschappelijke regeling een evaluatiebepaling opgenomen. Het wordt wenselijk geoordeeld dat de periode 2015-2016 als aanloopperiode gemonitord wordt. Vastgelegd is dat er naar de situatie per 1 januari 2017 een evaluatie wordt uitgevoerd. Het evaluatierapport met daarin opgenomen conclusies en aanbevelingen van het algemeen bestuur zal worden voorgelegd aan de colleges van burgemeester en wethouders en de raden van de gemeenten. Deze wijze van terugkoppeling doet recht aan de positie van de colleges van burgemeester en wethouders en van de gemeenteraden als deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling. In het debat van de colleges met de eigen gemeenteraad kan ook verantwoording afgelegd worden over de beleidsconclusies die uit het evaluatierapport getrokken worden voor de voortzetting van de intergemeentelijke samenwerking.